LĒMUMI

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2017/2350

(2016. gada 9. augusts)

par naudas soda uzlikšanu Portugālei par efektīvu pasākumu neveikšanu, lai novērsu pārmērīgu budžeta deficītu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1173/2011 (2011. gada 16. novembris) par efektīvu budžeta uzraudzības īstenošanu eurozonā ([1]) un jo īpaši tās 6. pantu,

tā kā:

(1) Padome ar 2016. gada 12. jūlijā pieņemto lēmumu saskaņā ar Līguma 126. panta 8. punktu konstatēja, ka Portugāle nav veikusi efektīvus pasākumus, lai novērstu pārmērīgo budžeta deficītu, reaģējot uz Padomes 2013. gada 21. jūnija ieteikumu saskaņā ar Līguma 126. panta 7. punktu.

(2) Pēc Padomes 2016. gada 12. jūlija lēmuma par to, ka Portugāle nav veikusi efektīvus pasākumus, lai novērstu pārmērīgo budžeta deficītu, Komisijai būtu jāiesaka, lai Padome uzliek naudas sodu.

(3) Portugālei uzliekamajam naudas sodam principā būtu jāsasniedz 0,2 % no tās IKP iepriekšējā gadā, bet naudas soda summu var samazināt vai atcelt, pamatojoties uz ārkārtējiem ekonomiskajiem apstākļiem vai pēc attiecīgās dalībvalsts pamatota pieprasījuma.

(4) Portugāles IKP 2015. gadā bija 179,37 miljardi euro, un 0,2 % no šā IKP atbilst EUR 358 738 200.

(5) Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1173/2011 2. panta 3. punktu "ārkārtēji ekonomiskie apstākļi" ir apstākļi, kad valsts budžeta deficīta pārsniegums pār atsauces vērtību ir uzskatāms par ārkārtas pārsniegumu Līguma 126. panta 2. punkta a) apakšpunkta otrā ievilkuma nozīmē, kā noteikts Padomes Regulā (EK) Nr. 1467/97 ([2]). Saskaņā ar pēdējo minēto regulu šāds pārsniegums ir ārkārtas pārsniegums, ja to izraisa i) kādi ārkārtēji apstākļi ārpus attiecīgās dalībvalsts kontroles un ja tie ievērojami ietekmē vispārējās valdības finansiālo stāvokli, vai ii) ja to iemesls ir nopietna ekonomikas lejupslīde, proti, negatīvs gada IKP izaugsmes rādītājs vai kumulatīva ražošanas pazemināšanās ilgstošā laikposmā, kad pastāv ļoti zema gada IKP apjoma izaugsme attiecībā pret izaugsmes potenciālu.

(6) Novērtējumā par iepriekš minēto nosacījumu piemērošanu Portugālei gūti turpmāk minētie secinājumi.

— Kaut gan Portugāles gada IKP izaugsme ir sarukusi straujāk, nekā prognozēts 2011. un 2012. gadā, ekonomika kopš 2013. gada pavasara ir nedaudz atveseļojusies. Bezdarba līmenis līdz 2013. gadam arī ievērojami pieauga, bet 2014. gadā atkal sāka samazināties, jo Portugāles ekonomika pakāpeniski sāka atveseļoties. IKP pieauga lielākoties virs potenciālā ražošanas apjoma izaugsmes kopš 2014. gada, un paredzams, ka šī situācija turpināsies 2016. gadā. Saskaņā ar Komisijas 2016. gada pavasara prognozi tiek prognozēts, ka IKP pieaugums turpināsies, 2016. gadā sasniedzot 1,5 %, bet 2017. gadā vēl palielinoties līdz 1,7 %. Līdz ar to laikposmā, uz kuru attiecas Padomes 2013. gada 21. jūnija ieteikums (t. i., 2013.–2015. gads), nav bijusi nopietna ekonomikas lejupslīde.

— Turklāt neradās nekādi ārkārtēji apstākļi ārpus valdības kontroles, kam būtu būtiska ietekme uz publiskajām finansēm laikposmā no 2013. līdz 2015. gadam.

(7) Tādējādi nepastāv ārkārtēji ekonomiskie apstākļi, kas attaisnotu naudas soda summas samazinājumu.

([1]) OV L 306, 23.11.2011., 1. lpp.
([2]) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

(8) Portugāle 2016. gada 18. jūlijā iesniedza pamatotu pieprasījumu Komisijai ieteikt Padomei noteikt naudas sodu nulles apmērā. Pamatojot savu pieprasījumu, Portugāle norādīja turpmāk minētos iemeslus.

Portugāle atgādina par būtiskajiem fiskālās konsolidācijas pasākumiem un strukturālajām reformām, kas īstenoti nesenās ekonomikas korekciju programmas laikā. Tā arī atkārtoti apstiprina stingro apņemšanos novērst pārmērīgo budžeta deficītu 2016. gadā, tostarp apņemšanos vajadzības gadījumā pieņemt pasākumus, lai koriģētu budžeta novirzes, un īstenot fiskālo korekciju 2017. gadā saskaņā ar fiskālo konkrētai valstij adresēto ieteikumu, kuru Padome pieņēma 2016. gada 12. jūlijā. Portugāle uzskata, ka sankciju piemērošana kaitētu to budžeta mērķu sasniegšanai, ar kuriem šogad novērš pārmērīgo budžeta deficītu. Tā arī norāda uz ekonomikas politikas saistībām, jo īpaši attiecībā uz finanšu sistēmas stabilizāciju, un pasākumiem, kas izklāstīti 2016. gada valsts reformu programmā. Visbeidzot, Portugāle uzskata jebkādas sankcijas par nepiemērotām pašreizējā Eiropas un starptautiskajā vidē, jo īpaši ņemot vērā lielo neskaidrību, kas izriet no Apvienotās Karalistes referenduma par dalību Savienībā rezultāta.

(9) Iepriekšminēto argumentu izvērtējuma rezultātā var izdarīt turpmāk izklāstītos secinājumus.

(10) Kaut gan Portugāle nav efektīvi rīkojusies, lai novērstu pārmērīgo budžeta deficītu atbilstīgi Padomes 2013. gada 21. jūnija ieteikumam, vispārējā fiskālā korekcija laikposmā no 2010. līdz 2014. gadam patiesi bija ļoti apjomīga. Nominālā deficīta, atskaitot vienreizējos pasākumus, samazinājumu vairāk nekā par 5 % no IKP virzīja uzlabojums strukturālajā bilancē vairāk nekā par 6 %. Tomēr šī virzība apstājās pēc ekonomikas programmas slēgšanas, kā tas tika uzsvērts Padomes 2016. gada 12. jūlija lēmumā. Fiskālo korekciju papildināja visaptverošs strukturālo reformu kopums saskaņā ar korekciju programmu, kas tika sekmīgi pabeigta 2014. gada jūnijā, veidojot pamatu stabilākai ekonomikas atveseļošanai. Turpina pastāvēt būtiskas problēmas, jo joprojām augstais privātā un publiskā parāda līmenis ir slogs ekonomikai, bet joprojām augstais bezdarba līmenis kavē ekonomikas korekciju.

(11) Portugāles iestāžu apņemšanās 2016. gadā novērst pārmērīgo budžeta deficītu un 2017. gadā ievērot fiskālo konkrētai valstij adresēto ieteikumu ir svarīgs signāls par valdības nodomu ievērot Stabilitātes un izaugsmes paktu. Attiecībā uz 2016. gadu valdība atkārtoti apstiprina savas saistības, kuras tā uzņēmās 2016. gada 11. februāra Eurogrupas sanāksmē, vajadzības gadījumā pieņemt fiskālos pasākumus, kas novērš jebkādas iespējamās novirzes budžeta izpildē. Valdība arī apņemas saglabāt dažu apropriāciju iesaldēšanu 0,2 % apmērā no IKP, kā uzsvērts Stabilitātes programmā. 2016. gada 18. jūlija pamatotā pieprasījuma pielikumā ir sniegta papildu informācija par veidu, kādā šīs apropriācijas var izmantot, padarot ticamāku apņemšanos netērēt tās, kamēr ir nepieciešama to iesaldēšana. Pirmkārt, tā norāda, ka apropriācijas ir paredzētas valsts iestādēm, kuru finansējums jau ir palielinājies salīdzinājumā ar 2015. gadu; tādējādi tās galu galā var nepieprasīt papildu finansējumu. Otrkārt, lai piekļūtu šīm apropriācijām, jebkuram sabiedriskam dienestam ir jāiesniedz izdevumu atļaujas, kurām ir nepieciešams nepārprotams finanšu ministra apstiprinājums. Visbeidzot, šīs apropriācijas ir arī papildus budžetā jau paredzētajām apropriācijām un rezervēm, kuras arī ir jāapstiprina.

(12) Attiecībā uz pārmērīgā budžeta deficīta noturīgu novēršanu un jo īpaši attiecībā uz 2017. gada budžetu 2016. gada 18. jūlija pamatotajā pieprasījumā ir atsauce galvenokārt uz topošo budžeta plāna projektu, kas jāiesniedz 2016. gada oktobrī, un pausta apņemšanās ievērot fiskālo konkrētai valstij adresēto ieteikumu, kurš paredz strukturālo korekciju vismaz 0,6 % apmērā no IKP. Tas ir uzlabojums salīdzinājumā ar strukturālo korekciju tikai 0,35 % apmērā no IKP, kas noteikts Stabilitātes programmā 2017. gadam, bet konkrēti korekcijas pasākumi vēl ir jādefinē.

(13) Attiecībā uz sankciju iespējamo kaitīgo ietekmi uz pārmērīgā budžeta deficīta novēršanu 2016. gadā naudas soda apmērs ar Regulas (ES) Nr. 1173/2011 6. panta 1. punktu ir ierobežots līdz 0,2 % no IKP, kas ir pietiekami maza summa, lai būtu saderīga ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanu. Turklāt jebkāds iespējamais naudas sods neietekmētu strukturālās bilances izmaiņas.

(14) Apņemšanās veikt strukturālās reformas svarīgākajās ekonomikas politikas jomās un veikt pasākumus, lai stabilizētu banku sistēmu, tiek vērtēta atzinīgi, jo šīs reformas un pasākumi arī ir daļa no attiecīgajiem Portugālei sniegtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem. Attiecībā uz citām strukturālajām reformām, kas plānotas 2016. gadā un pēc tam, piemēram, tām reformām, kuras paredzētas, lai uzlabotu darījumdarbības vidi vai risinātu uzņēmumu nepietiekamas kapitalizācijas jautājumu, norādītie pasākumi būtiski neatšķiras no tiem, kuri jau tika izklāstīti 2016. gada valsts reformu programmā. Lai gan principā šīs reformas ir pamatīgas, tās ir pakļautas riskiem saistībā ar to īstenošanu. Visbeidzot, 2016. gada 18. jūlija pamatotā pieprasījuma pielikumā ir skaidra atsauce uz nepieciešamību izstrādāt programmu, lai samazinātu ieņēmumus nenesošus aizdevumus.

(15) Attiecībā uz lēmuma piemērotību pašreizējā Eiropas un starptautiskajā vidē Padome pilnībā apzinās paaugstināto nenoteiktību pašreizējā kontekstā, jo īpaši – ņemot vērā Apvienotās Karalistes referenduma par dalību Savienībā rezultātu.

(16) Ņemot vērā Portugāles 2016. gada 18. jūlija pamatoto pieprasījumu un ievērojot iepriekšējos punktus, jo īpaši ekonomikas korekciju programmas laikā veikto fiskālo korekciju, ko papildināja visaptverošs strukturālo reformu kopums; saistības i) vajadzības gadījumā pieņemt fiskālos pasākumus, kas novērš jebkādas iespējamās novirzes budžeta izpildē 2016. gadā, ii) par papildu strukturālo korekciju 0,25 % apmērā no IKP 2017. gadā salīdzinājumā ar korekciju 0,35 % apmērā no IKP, kas noteikta 2016. gada aprīļa Stabilitātes programmā, un iii) īstenot strukturālās reformas būtiskākajās jomās, ņemot vērā pastāvošās problēmas, tostarp pasākumus, lai stabilizētu banku sistēmu, Portugāles izvirzītie iemesli tiek uzskatīti par tādiem, kas attaisno naudas soda 0,2 % apmērā no IKP atcelšanu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Naudas sods 0,2 % apmērā no IKP, kas uzliekams Portugālei par efektīvu pasākumu neveikšanu, reaģējot uz Padomes 2013. gada 21. jūnija ieteikumu, ir atcelts.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Portugāles Republikai.

Briselē, 2016. gada 9. augustā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
M. LAJČÁK